

Приходько Наталія Анатоліївна,
викладач вищої категорії, старший викладач
ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського НПУ ім. О. Довженка»

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ ГЕОГРАФІЇ ЯК ВАЖЛИВОЇ СКЛАДОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Швидкий розвиток цифрових технологій у сучасному світі вносить значні зміни в усі сфери життя, включаючи освіту, що робить необхідним для педагогічних працівників володіння високим рівнем інформаційно-цифрової компетентності. А це передбачає не лише вміння користуватися цифровими технологіями, а й критичне осмислення й ефективне використання їх у професійній діяльності й повсякденному житті; охоплює вміння працювати з різними програмними засобами, аналізувати й обробляти інформацію, використовувати цифрові ресурси для самоосвіти й професійного розвитку, а також ефективно спілкуватися за допомогою цифрових засобів.

Державний стандарт базової середньої освіти визнає інформаційно-комунікаційну компетентність як одну з ключових компетентностей, необхідних для успішного функціонування в сучасному суспільстві [2]. Це підкреслює важливість інтеграції цифрових технологій у процес навчання й підготовку педагога професійного навчання до життя в цифровій епосі.

Інформаційно-цифрова компетентність педагогічного працівника об'єднує кілька ключових напрямків, що визначаються в такий спосіб:

1. Орієнтування в інформаційному просторі й критична оцінка інформації.

2. Використання електронних освітніх ресурсів.

3. Використання цифрових технологій в освітньому процесі [3, с. 4].

Зміни, що відбуваються в освіті сьогодні, впливають на характер навчання. Медіасередовище значно вплинуло на методику викладання географії, зробивши актуальними активні й інтерактивні методи навчання. Сучасна географічна освіта майже неможлива без інформаційно-комунікативних технологій. Вони стимулюють максимальний рівень мотивації здобувачів освіти до навчання й активізують їхню пізнавальну активність. Оволодіння сучасними комунікаційними засобами, уміння вибирати й обробляти інформацію – ось головні завдання, що стоять перед майбутніми педагогами сьогодні. Тому особливо важливим є навчити здобувачів освіти користуватись інформаційними технологіями, взаємодіяти в медіапросторі, уникати суперечностей між можливостями науки й техніки і власними навичками.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітньому процесі географії дозволяє реалізувати різноманітні дидактичні можливості навчального заняття (рис.1).

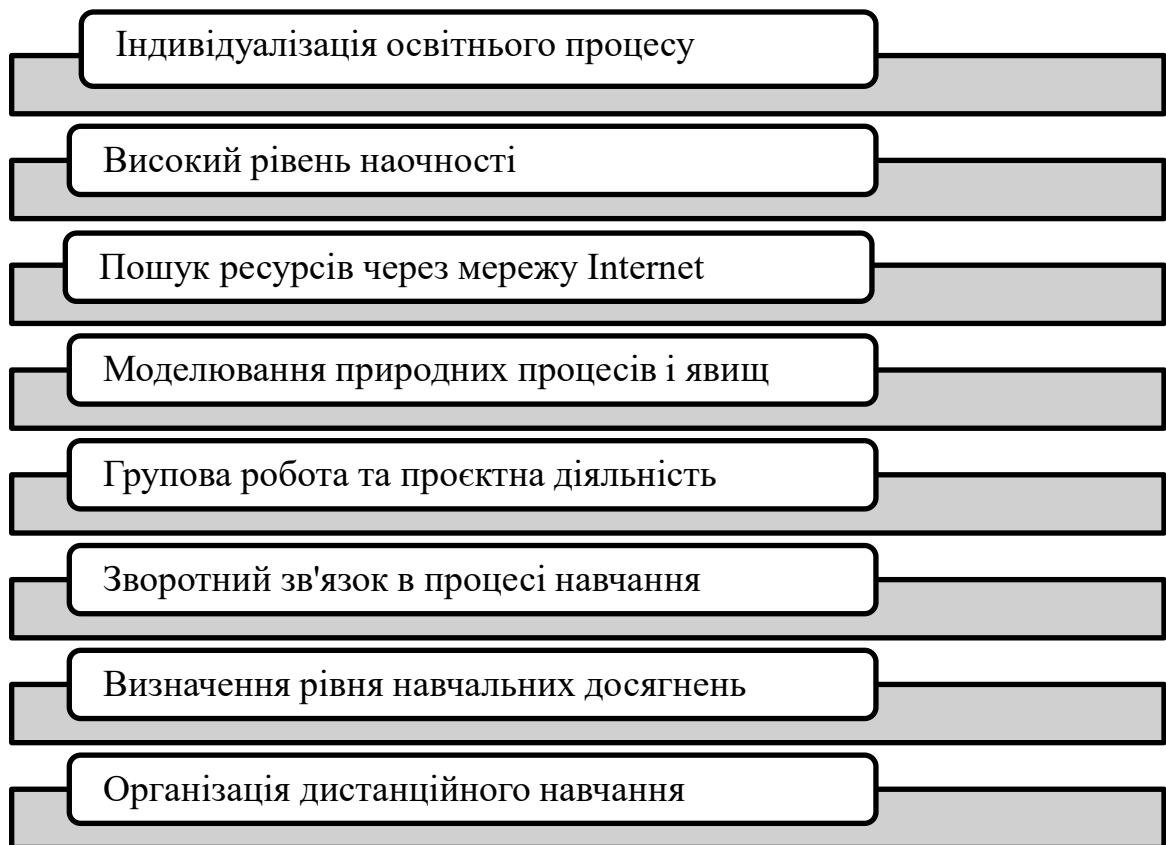

Рис.1. Дидактичні можливості навчального заняття з використанням ІКТ

Інформаційно-комунікаційні технології успішно використовуються як під час занять, так і позанавчальних заходів, у дослідницькій діяльності. Викладач географії постійно користується електронними картами, атласами й різними засобами візуалізації, як-от: фото, відео, схеми, таблиці й презентації. Для оцінювання знань здобувачів освіти можуть бути використані різноманітні електронні тести. Особливо актуальним стає використання ІКТ в контексті організації дистанційного навчання.

Використання комп'ютера на занятті, зокрема систем презентацій і відеоматеріалів, приводить до підвищення якісного рівня використання наочності, підвищення продуктивності занять, реалізації міжпредметних зв'язків, а також створює можливість для організації проєктної діяльності здобувачів освіти.

Використання картографічних джерел інформації є невід'ємною складовою процесу вивчення географії. Електронні карти й підручники активно використовуються на всіх етапах уроку, сприяючи систематизації та закріпленню знань здобувачів освіти. Практичні роботи на контурних картах, у тому числі й електронних, дозволяють студентам наносити географічну інформацію та відпрацьовувати вміння здійснювати роботу з картами.

З метою стимулювання інтересу до вміння читати карту використовуються різноманітні методи, наприклад, прийом «Уявна онлайн-подорож». Цей метод дозволяє здобувачам освіти відчувати практичну цінність навичок читання карти, коли вони створюють маршрути й відзначають географічні об'єкти на електронних картах.

Додатковий матеріал із різноманітних відеожурналів, енциклопедій, відеоматеріалів також допомагає розширити географічні знання й зрозуміти географічні концепції. Ці джерела можуть використовуватися під час підготовки до навчальних занять або демонструватися в ході проведення занять, що збагачує освітній процес і робить його цікавішим для здобувачів освіти.

Варіантами опитування на занятті з використанням ІКТ є географічний відеодиктант, програмовий контроль, перевірка географічної номенклатури на електронних контурних картах і робота з інтерактивною картою. Комп'ютерні тренажери використовуються для попереднього практичного відпрацювання навичок і вмінь роботи з контурною картою, а також аналізу карт атласу. Електронні навчальні курси з географії, що містять тематичні карти, таблиці й запитання в розрізі змістових блоків, ілюстрації, також виступають інструментом для цього [1].

Розвиваючи творчий підхід до вивчення географії, важливо практикувати завдання зі створення тестів здобувачами освіти й добір проблемних питань. Це сприяє формуванню вміння самостійно опрацьовувати літературу, розвиває логічне мислення й навички структурування здобутих знань.

Використання інформаційного середовища на заняттях із географії дозволяє підвищити якість навчання, зробити його динамічним і забезпечує реалізацію дидактичних принципів (наочність, доступність, індивідуальний підхід і самостійність) у навчальній діяльності майбутнього педагога професійного навчання.

Створення відповідного медіасередовища в рамках навчальних занять із географії є відповіддю на виклики сучасного глобалізованого світу, де зміни відбуваються дуже швидко, і дозволяє закладу освіти стати місцем для особистісного й соціального розвитку здобувачів освіти. Завдяки використанню ІКТ, можна суттєво покращити якість освіти майбутнього фахівця, підготувати конкурентоспроможного випускника, успішну особистість XXI століття, яка буде затребувана на ринку праці в сучасному суспільстві.

Список використаної літератури

1. Глуховцов О.В. Формування інформаційно-цифрової компетентності учасників освітнього процесу на уроках географії. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-formuvannya-informaciyno-cifrovo-kompetentnosti-uchasnikiv-osvitnogo-procesu-na-urokah-geografi-211479.html> (дата звернення: 16.03.2024).
2. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/ (дата звернення: 16.03.2024).
3. Методичні рекомендації щодо формування інформаційно-цифрової компетентності педагогічних працівників. Київ: ДУ «Український інститут розвитку освіти», 2021. URL: <https://uied.org.ua/wp->

<content/uploads/2022/07/metodychni-rekomendacziyi-z-rozvytku-cyfrovoyi-kompetentnosti.pdf> (дата звернення: 16.03.2024).